

- בעניין: _____
1. _____ אחמידאת, ת.ז. _____
  2. _____ אלחמידאת, נושאת דרכון ירדני _____
  3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או ענת קדרון
(מ.ר. 37665) ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר. 35174) ו/או גיל
גן-מור (מ.ר. 37962) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם מדוע לא יומר רשיון הביקור שבידי העותרת 2 (שהוצא על ידי משרד הפנים בישראל) ברשיון ביקור של השטחים, ומדוע לא יוארך הרשיון מעת לעת עד להסדרת מעמדה של העותרת 2 כתושבת קבע של השטחים.

בקשה להליכי דיון מזורזים

בית המשפט מתבקש לקבוע מועדים קצרים לתגובת המשיב לעתירה זו ולהמשך ההליכים בה.

עניינה של העתירה בהסדרת מעמדה של אשתו של תושב השטחים ואמם של ילדים תושבי השטחים, אשר חיה בשטחים למעלה מ-12 שנים, מאז היתה בת 19. בהתאם להסכמות שהושגו בבג"ץ היא זכאית למעמד של "מבקרת לטווח ארוך", ומה שעומד לה לרועץ הוא אך ורק ההליך הבריורקרטי של המרת הרשיון שניתן בזמנו על-ידי משרד הפנים ברשיון של השטחים.

כל עוד מעמדה אינו מוסדר, היא מוגבלת בחייה היומיומיים, כמו גם באפשרותה לנוע בשטחים ואל מחוצה להם.

המשיב מתעלם התעלמות גמורה מהפניות של המוקד להגנת הפרט בעניין העותרים, שהראשונה בהן היא מלפני כשלוש שנים.

הניסיון מלמד, לצערנו, כי במקרים מעין אלו בית-המשפט משמש למשיב לא פעם מעין "תא דואר", והפניית העתירה לתגובת המשיב מביאה לעתים קרובות להפסקת ההתעלמות ולפתרון הסוגיה.

הצדדים

1. העותר 1 (להלן: **העותר**), הוא תושב בני-נעים שבנפת חברון, בן 32. העותר הוא סוחר עתיקות במקצועו.
2. העותרת 2 (להלן: **העותרת**) היא נתינה ירדנית, ילידת 12.10.1973. העותרת היא עקרת בית.
3. העותרים 1 ו-2 (להלן: **העותרים**) נישאו זל"ז באמצעות חוזה נישואין בתאריך 6.3.1993.
העתק חוזה הנישואין מצורף לעתירה **כנספח ע/1**.
4. בתאריך 5.8.1993 נכנסה העותרת לשטחים באמצעות רשיון ביקור לישראל, שניתן על-ידי לשכת משרד הפנים במזרח ירושלים. בעלי רשיונות ביקור בישראל רשאים להיכנס מתוקף רשיונות הביקור שלהם גם לשטחים. מאז שוהה העותרת באופן רציף בשטחים.
העתק רשיון הביקור מצורף לעתירה **כנספח ע/2**.
5. לעותרים נולדו בשטחים שלושה ילדים, וכולם נרשמו במרשם האוכלוסין של השטחים. ____, ילידת 1995 לומדת בכיתה ד' בבית-ספר בבני נעים; ____, ילידת 1996 היא תלמידת כיתה ג', אף היא בבית-ספר בבני נעים; ____, יליד 15.6.2000 לומד בגן במקום.
6. העותרת 3 (להלן: **המוקד להגנת הפרט**) היא ארגון זכויות אדם.
7. מדינת ישראל מחזיקה בשטחים תחת כיבוש לוחמתי, והמשיב הוא המופקד מטעמה על שטחי הגדה המערבית, ונושא בכל החובות והזכויות הנובעות מכך.

מעמדם של העותרים וזכאויותיהם

8. נישואי העותרים וכניסת העותרת לשטחים באוגוסט 1993 משייכים את העותרים למה שנהוג לכנות "אוכלוסיית הבג"ץ השנייה", מושג ששורשיו בהתחייבויות שנתן המשיב במסגרת סדרת עתירות לבג"ץ שהוגשו במחצית הראשונה של שנות התשעים (בג"ץ 1979/00 עואשרה; בג"ץ 4494/91 ו-63 אח' אבו סרחאן ובג"ץ 4495/92 ו-20 אח' חדרה).
- עיקרו של ההסדר הוא שבני אוכלוסיות הבג"ץ יכולים להישאר בשטחים על-פי רשיונות ביקור שמוארכים באופן רציף, כל פעם לחצי שנה נוספת. כמו כן הם זכאים, ככל שיצאו מהשטחים, לשוב ולהיכנס אליהם ללא הגבלה. בני אוכלוסיית הבג"ץ הראשונה זכאים גם למעמד של קבע בשטחים במסגרת של אישור בקשותיהם לאיחוד משפחות (בהיעדר מניעה ביטחונית). הסדרת מעמד קבע לבני אוכלוסיית הבג"ץ השנייה ולמי שאינם שייכים לאוכלוסיות הבג"ץ אמורה להיות אף היא במסגרת בקשות לאיחוד משפחות – אולם אלו כפופות למכסות שנתיות.

9. ההסדר של הארכת רשיונות ביקור לבני אוכלוסיית הבג"ץ (להבדיל מהוצאת רשיונות חדשים למי מהם שיצאו מהשטחים) נמשך גם במהלך מדיניות ההקפאה שנוקט המשיב, במה שנוגע לרשיונות ביקור, מאז תחילת האינתיפאדה הנוכחית.

10. במסגרת הסדרי הבג"ץ נקבע, בין היתר, כי גם מי שנכנסו לשטחים באמצעות רשיונות ביקור של משרד הפנים כלולים באוכלוסיית הבג"ץ. על פי הנהלים שנקבעו, הרשיונות של מבקרים אלו יומרו לרשיונות ביקור של השטחים ותוקפם יוארך.

ראו לעניין זה בסעיף 3(א) במכתבו של ע' הפצ"ר לדין בינלאומי מתאריך 29.3.1994 ובסעיף 2(א) במכתבו של ראש המנהל האזרחי מתאריך 17.8.1994. המכתבים מצורפים כנספחים 3/ע-ו-4/ע בהתאמה.

מיצוי הליכים

11. במשך שנים לא ידעו העותרים על זכאותם להמרת רשיון הביקור ולהארכתו. יש לציין, בהקשר זה, שהמשיב לא עשה דבר לפרסום ההסדרים שקבע, והעותרים חיים בכפר מרוחק יחסית בדרום הר חברון.

12. בשנת 2000, לאחר שלמדו על זכאותם, פנו העותרים לרשות הפלסטינית להמרת הרשיון ולהארכתו. בהתאם לנוהל הועברה הבקשה לצד הישראלי. הבקשה סורבה. הטיפול בצד הישראלי הותיר את רישומו על רשיון הביקור (נספח 2/ע) בצורת תרשומות בכתב יד:

"מי מזמין? הקרבה?"

וכן:

"להחליף לרש"ב [=רשיון ביקור, י.ו.] [מלה לא ברורה] על שם בעלה. בנוסף להוסיף הערה 'אוכלוסית בג"צ בתנאי שאכן נכנסה ב-5.8.93 במערכת מעברים'."

על כל פנים, יד נעלמה מחקה תרשומות אלו, והרשיון הוחזר לידי הצד הפלסטיני ללא המרה או הארכה.

13. בתאריך 6.5.2003 פנה המוקד להגנת הפרט לסגן היועמ"ש (דאז) של המשיב, בבקשה להמרת רשיון הביקור של העותרת ולהארכתו.

העתק המכתב מתאריך 6.5.2003 מצורף כנספח 5/ע.

14. בתאריך 13.1.2004 נשלחה תזכורת.

מכתב התזכורת מ-13.1.2004 מצורף כנספח 6/ע.

15. בתאריך 22.3.2004 התקיימה ישיבה במשרדי מחלקת הדין הבינלאומי בפרקליטות הצבאית, בהשתתפות נציג המחלקה, אנשי המוקד להגנת הפרט ונציג היועמ"ש של המשיב. הישיבה אורגנה ביוזמת פרקליטות המדינה (מחלקת הבג"צים) כדי להתמודד עם התופעה של אי-מענה מצד היועמ"ש של המשיב בעניינים של תושבות בשטחים, אי-מענה שנמשך לעתים (כגון בתיק דנן) חודשים ושנים.

מכתב ובו רשימת תיקים לדיון בישיבה, מתאריך 8.2.2004, מצורף **כנספח ע/7**. עניינם של העותרים מופיע בסעיף 1(ו).

16. בפתח הישיבה התברר, כי אין בידי נציגי הצבא תשובות אף לא באחד מהתיקים, ולמעשה אין בסיס לדיון. עם זאת, סוכם בישיבה, כי התשובות בשני תיקים דחופים יישלחו למוקד עד לתאריך 25.3.2004. תשובות במחצית התיקים התלויים ועומדים יישלחו עד לתאריך 8.4.2004. תשובות בכל שאר התיקים יישלחו לא יאוחר משבועיים לאחר מכן (דהיינו 22.4.2004).

העתק מכתב סיכום ישיבה מטעם המוקד להגנת הפרט, מתאריך 22.3.2004, מצורף **כנספח ע/8**.

17. המשיב לא עמד בסיכום זה. במהלך הזמן נשלחו למוקד להגנת הפרט תשובות בתיקים בודדים בלבד מן התיקים נשוא הישיבה. בתאריך 3.6.2004 פנה המוקד להגנת הפרט ללשכת היועמ"ש של המשיב בתזכורת מקובצת בעניין 16 פניות שנתרו ללא מענה, עם העתקים לפרקליטות המדינה ולסרן יוסי נקר מהמחלקה לדין בינלאומי בפרקליטות הצבאית.

העתק המכתב מ-3.6.2004 מצורף **כנספח ע/9**.

18. תזכורת נוספת לפניות התלויות ועומדות, לרבות הפנייה בעניין העותר, נשלחה בתאריך 5.9.2004, בצירוף בקשות להתערבות פרקליטות המדינה והמחלקה לדין בינלאומי בפרקליטות הצבאית.

העתקי המכתב מ-5.9.2004 והפניות הנלוות מצורפים **כנספח ע/10**.

19. בתאריך 4.11.2004 הועבר המכתב מ-5.9.2004 שנית לידיו של היועמ"ש של המשיב, אישית.

העתק הפנייה מ-4.11.2004 מצורף **כנספח ע/11**.

20. בתאריך 17.11.2004 ניסה המוקד להגנת הפרט לפנות לסיועו של סגן אוסטנובסקי, הקצין הנוכחי במדור משפטי-אזרחי במחלקת הדין הבינלאומי בפרקליטות הצבאית. סגן אוסטנובסקי השיב, כי ביקש מהגורמים הרלוונטיים להחיש את הטיפול בפניות, והביע תקווה כי הן ייענו בהקדם.

העתקי המכתבים מ-17.11.2004 ומ-22.11.2004 מצורפים **כנספחים ע/12-ע/13**.

21. בתאריך 14.2.2005 נשלחה תזכורת מקובצת נוספת ליועמ"ש של המשיב, עם העתק לסגן אוסטנובסקי.

העתק המכתב מ-14.2.2005 מצורף **כנספח ע/14**.

22. תזכורת נוספת נשלחה ליועמ"ש של המשיב ב-24.5.2005.

העתק המכתב מ-24.5.2005 מצורף כנספח ע/15.

23. עוד תזכורת נשלחה בתאריך 16.8.2005.

העתק התזכורת מ-16.8.2005 מצורף כנספח ע/16.

24. ואילו מצדו של המשיב: אין קול ואין עונה.

הטיעון המשפטי

25. היעדר המענה מצדו של המשיב לא מאפשר לתקוף את החלטתו. העותרים יבקשו, אם כן, להגיב בעתיד לכל טענה שיטען המשיב, אם יטען.

26. בקיצור האומר יטענו העותרים, כי הם זכאים על-פי דין להמרת רשיון הביקור של העותרת לרשיון של השטחים ולהארכתו. זכאותם נסמכת על התחייבויותיו של המשיב בפני בית-משפט נכבד זה, ועל חובתו לנהוג בהם יחס שוויוני, בדומה ליחסו לשאר בני "אוכלוסיית הבג"ץ" שרשיונותיהם מוארכים באופן סדיר וקבוע.

זכאותם של העותרים נובעת, ללא קשר להתחייבות זו, גם מחובתו של המשיב לכבד את הזכות לשלמות התא המשפחתי, ולתת בהחלטותיו משקל מכריע לטובתם של ילדים, לרבות ילדיהם של בני-הזוג העותרים. זכויות אלו מעוגנות היטב במשפט זכויות האדם הבינלאומי, במשפט ההומניטארי הבינלאומי הדין בחובותיה של מעצמה כובשת, כמו גם במשפט החוקתי הישראלי.

המשיב רשאי לסרב לבקשת העותרים רק על בסיס טענות ביטחוניות כבדות משקל. כמפקד צבאי בשטח כבוש כל שיקול אחר (לרבות שיקולים של חזון דמוגרפי גזעני של ממשלת המדינה הכובשת) הוא שיקול זר מבחינתו. מאחר שהמשיב העביר את הסמכויות האזרחיות בשטחים לידי הרשות הפלסטינית, הוא גם אינו רשאי לשיקול שיקולים אזרחיים הנוגעים למדיניות הגירה, ועליו להשאיר שיקולים אלו בידי הפלסטינים בלבד (אשר העבירו בזמנו את הבקשה לטיפול).

הימנעות מהסדרת מעמדה של העותרת, שחיה בשטחים כל חייה הבוגרים, היא מעשה בלתי-סביר באופן קיצוני.

אי-מענה לפניית העותרים

27. פניית ב"כ העותרים מתאריך 6.5.2003 (ע/5) לא זכתה לכל התייחסות משך כשנתיים וחצי, ולמרות תזכורות חוזרות ונשנות ועירובם של גורמים בפרקליטות הצבאית ובפרקליטות המדינה!

28. על המשיב מוטלת החובה לטפל בעניינם של העותרים בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה. חובות אלו הן מיסודותיו של מנהל תקין.

ע"א 4809/91 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים נ' קהתי ואח', פ"ד מח(2) 190, 219 ;

בג"צ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות ואח', פ"ד מח(4) 441, 451.

29. חובתו של המשיב לטפל בבקשה בזריזות ראויה מעוגנת גם בסעיף 5 לצו בדבר פרשנות (אזור הגדה המערבית) (מס' 130), תשכ"ז-1967, הקובע:

מעשה שלא נקבע, או שלא ניתן, זמן לעשייתו, בתחיקת ביטחון, יש לעשותו בכל המהירות הראויה ולחזור ולעשותו כל אימת שנוצרו המסיבות שנקבעו לעשייתו.

30. על-פי החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, עובד ציבור מחויב להשיב לבקשה להפעלת סמכות על-פי דין בתוך 45 יום מקבלת הבקשה.

31. שיטתו של המשיב שלא להשיב לפניית אליו עד שלא יגיעו לפתחו של בית-משפט נכבד זה הופכת את בית-המשפט למעין "סניף משנה" של המשיב, "דלפק קבלה ומזכירות גם יחד" כלשונו של כב' השופט אוקון בעת"מ (מחוזי י-ם) 769/04 אמינה נ' שר הפנים, (פס"ד מיום 14.10.04).

32. בית המשפט הנכבד משמש לביקורת שיפוטית על החלטות המשיב ועל נימוקיו. לא ניתן להשלים עם מצב שרק עתירה לבג"צ תוביל למענה לבקשות, וכי מי שלא עולה בידו לקבל ייצוג משפטי, ולגייס את המשאבים הדרושים – זכויותיו יירמסו:

חובתו של בית המשפט היא לדאוג לעיגון עיקרון השירות, והכפפתן של רשויות המדינה אליו. עיקרון זה מחייב את בית המשפט למנוע התמשכות מיותרת של הליכים על חשבונם של מקבלי השירות. עקרון זה מחייב גישה רצינית לפניית הפרט, מניעת התעמרות, הטמעת ערכי שוויון, ושירות זכויות יתר של בעלי כוח שלטוני או כוח אחר. זכויות הפרט אינן מסתיימות במתן הצהרות חגיגיות. זכויות הפרט הן חומר של יום יום. אם הזכויות לא יעמדו במבחן המעשה, הן יהפכו עד מהרה למטבעות שחוקים המוטלים הלוך ושוב, תוך יצירת אשליה חולפת של כיבוד זכויות, המתפוגגות בשל מחסומים בירוקרטיים בלתי עבירים, המוצבים על כל צעד ושעל (פרשת אמינה הנ"ל).

33. יפים לעניינו גם דברים שאמר כב' השופט א' לוי:

דרך זו שנטל לעצמו המשיב חירות להלך בה אינה מקובלת עליי. היא אינה מתיישבת עם מעמדו כרשות ציבורית, ועם העובדה שהוא משמש, בכל אשר הוא עושה, כנאמן הציבור; אין בה משום ביטוי לעקרון השירות, המחייב את המשיב לנהג את אורחותיו בייעילות ובמהירות הנדרשים...

המשיב אינו רשאי לנהוג בעותרים – כמוהם ככל פונה אחר – באופן בו הוא נוהג; המשיב אינו רשאי להותיר את עניינם תלוי ועומד בלא מענה ענייני... ואם נשתכחו מן המשיב טיבן של חובות בהן הוא חב, כי אז מחובתו של בית המשפט לשוב ולשנן באוזניו.

בג"ץ 10399/04 בן אבדקול נ' משרד הפנים, החלטה מ-3.8.2005 (טרם פורסמה).

34. לשיהוי במתן התשובה, בייחוד כאשר הוא נראה כהסוואה לסירוב-בפועל לבקשה, צריך שיהיו השלכות. אחת ההשלכות האפשריות היא הוצאת צו-על-תנאי והעברת העול אל כתפי המשיב להסביר את התנהגותו.

ר': י' זמיר, הסמכות המנהלית (כרך ב, ירושלים, תשנ"ו-1996) בע' 716 ו-726-727).

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיב, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.

יוסי וולפסון, עו"ד

ב"כ העותרים

4 באפריל, 2006

[ת.ש. 14735]

תרגום תצהיר

אני הח"מ, _____ אחמידאת, ת.ז. _____, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב כדלקמן:

1. אני עושה את תצהירי זה בתמיכה לעתירה לבג"ץ בעניין בקשתי להארכת רשיון הביקור לאשתי.
2. העובדות המפורטות בעתירה הן אמת. העובדות הנוגעות לטיפול של המוקד להגנת הפרט הן אמת, לפי מה שנמסר לי מהמוקד להגנת הפרט.
3. כל העובדות המפורטות בעתירה הוקראו לי ותורגמו לי לערבית על-ידי נציגת המוקד להגנת הפרט.
4. הריני להצהיר כי זהו שמי, זוהי חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

_____
המצהיר

הנני מאשר בזה כי בתאריך 14.11.2005 הופיע בפני עורך דין מחמד סלים חלביה, הנ"ל שזיהה עצמו על ידי תעודת זהות מס' _____, ואחרי שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

_____
חתימת עוה"ד